

Aan: Algemene Commissie voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking

Betreft: AO IMVO 6 maart 2018, De Nederlandse inzet voor het VN-verdrag over bedrijven en mensenrechten

Amsterdam, 16 februari 2018

Geachte leden van de Algemene Commissie voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking,

In uw commissie is al eerder gesproken over het Verenigde Naties verdragsproces dat gericht is op de regulering van mensenrechtenschendingen door bedrijven. Op het AO IMVO van 6 maart staat het verdrag weer op de agenda: aanleiding voor ons om u over de laatste stand van zaken te informeren.

- Wij vragen u er bij de regering op aan te dringen dat Nederland zich actief vóór een verdrag inzet dat burgers wereldwijd toegang geeft tot een rechtssysteem dat hen kan beschermen tegen mensenrechtenschendingen door internationale bedrijven.

Dit verdrag zal een belangrijk juridisch gat dichten dat nu nog bestaat. Het verdrag is bedoeld om een internationale rechtsorde te bevorderen om schenders van mensenrechten aan te pakken. Er is overweldigend bewijs dat dat nu vaak niet kan, doordat de internationale rechtsorde achterloopt op de internationale economie.¹

Het is internationaal erkend dat Nederland historisch een voortrekkersrol heeft als het gaat om de bescherming van de mensenrechten. Ook zijn er relatief veel multinationale ondernemingen gevestigd in ons land en is ons land zeer succesvol in het trekken van buitenlandse bedrijven door ons gunstige investerings- en belastingklimaat. Daarbij hoort dan ook een actieve opstelling wanneer het gaat om de bescherming van mensenrechten ten opzichte van bedrijven.

Wij zijn ons er van bewust dat de Nederlandse regering sterk heeft ingezet op de IMVO convenanten om duurzame ketens te bevorderen en dat de huidige regering tot nu toe aanstuurde op het afwachten van de resultaten van een toekomstige evaluatie. Echter, een overgroot deel van de Nederlandse bedrijven valt niet onder deze convenanten. En de internationale ketens die hier aan verbonden zijn nog minder².

Daarnaast is er een belangrijk verschil tussen het doel van de convenanten en het verdrag: waar de convenanten gericht zijn op het voorkomen en aanpakken van schendingen in de keten, is het verdrag ook bedoeld om de internationale samenwerking te bevorderen om schenders van mensenrechten aan te pakken, en de rechtspositie van slachtoffers te verbeteren. Wij zijn er dan ook van overtuigd dat een VN verdrag en de convenanten elkaar aanvullen wanneer het gaat om internationaal maatschappelijk verantwoord ondernemen.

Van 23 tot 27 oktober 2017 vond de derde sessie van de interstatelijke werkgroep plaats die het verdrag ontwikkelt. De concept elementen voor het verdrag stonden op de agenda. Europese en Nederlandse vertegenwoordigers waren aanwezig bij deze sessie, maar hun inbreng was zeer

1 Zie bijvoorbeeld deze vier recente rapporten: Removing Barriers to Justice, SOMO: <https://www.somo.nl/nl/removing-barriers-justice/>; Creating a paradigm shift: legal solutions to improve access to remedy for corporate human rights abuse, Amnesty and Business and Human Rights Resource Centre https://business-humanrights.org/sites/default/files/documents/AI_BHRC_Paradigm_Shift_print_version.pdf; Human Rights Obligations of Transnational Corporations in Tort Law, IUCN https://www.iucn.nl/files/publicaties/human_rights_femke_widekop_final.pdf; Justice for People and Planet, Greenpeace <https://www.greenpeace.org/archive-international/Global/international/publications/other/2018/Justice-for-people-and-planet.pdf>

2 Zie ook de brief van het IMVO Platform, waarin meerdere ondertekenaars van deze brief vertegenwoordigd zijn.

beperkt. Van een inhoudelijke reactie op de elementen voor het verdrag was geen sprake. De korte voorbereidingstijd werd hiervoor als reden genoemd: de concept elementen werden enkele weken voor de sessie verspreid. Voorzitter Ecuador besloot tot verlenging van de reactietermijn tot eind februari.

- Wij verzoeken de commissie om aan te dringen op een inhoudelijke reactie vanuit Nederland, indien mogelijk in EU verband maar in ieder geval zelfstandig als VN-lidstaat, op de concept elementen voor het VN-verdrag over bedrijven en mensenrechten.

Wij zijn graag bereid u van aanvullende informatie te voorzien over de achtergronden, politieke dynamiek en inhoudelijke discussies omtrent het verdrag, of mee te werken aan een parlementaire discussie over dit onderwerp.

Met vriendelijke groet,

Maria van der Heide, ActionAid
Mariëtte van Huijstee, SOMO
Carl Königel, IUCN NL
Anne van Schaik, Friends of the Earth Europe
Rolf Schipper, Milieudefensie